

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Afgangs- og Aarsprover

i

Herlufsholms lærde Skole

i Juli 1863.

- I. Nogle Bemærkninger om Oldnordisk som Lærefag i de lærde Skoler. Af Prof. C. Listov, Rector.
 - II. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten i Skoleaaret 1862-63. Af Samme.
-

Nestved.

Trykt hos A. P. Bang.

Nogle Bemærkninger

om

Oldnordisk som Lærefag i de lærde Skoler.

Af

Chr. Listov.

Det er nu 22 Aar siden N. M. Petersen i Annaler for nordisk Oldkyndighed 1840—41 offentliggjorde sin Afhandling om „Sprogkundskab i Norden“. Hans Hensigt med denne Udtalelse — beaandet og billedrig som Alt, hvad der fra hans varme Hjerte strømmede ham i Pennen — var at berede Sprogvidenskaben en Reform og derved bane Veien for Studiet af Oldnordisk her i Landet. Han vilde forhjælpe Modersmaalet til dets Ret ved at styrte „Latinens Enevælde og det Afgudereri, som med den er drevet“. Han erkjender, at Latinen engang har været det naturlige Udtryk for de Lærdes Tanker, det Sprog, de indsugede med Modersmelken og som derfor blev deres sande Modersmaal; det vestlige Europas Institutioner bleve i Middelalderen nedlagte i det romerske Sprog, Latin brugtes i Bullerne og ved Gudstjenesten, det var dette Sprog, der sammenholdt Kulturens Kjæde, hvis første Ring laa hos Geistligheden. Men den Tid er ikke mere. „Hvorfor da endnu holde paa den latinske Tale ved Universitetets lærde Høitider og Disputatser *), medens Historieskriveren, Taleren, Digte-

*) Modersmaalets Stilling er nu, som bekjendt, siden 1854 en heel anden; den danske Tale behøver ikke længer som Askepot i Eventyret at tiltrygle sig en beskeden Plads i Universitetets Festsal.

ren, Philosophen og Statsmanden have vendt sig fra den fremmede Tunge til deres eget Modersmaal?"

Med Hensyn til Skolen og dens latinske Sprogøvelser spørger han dernæst: „Gaaer ikke Talens Liv og Bevægelighed tilgrunde under denne bestandige Tærskens af et dødt Tungemaal's ubehændige Former?*) Sløver ikke den evige Rugen over disse Former, der dog i alle Tilfælde ikke ere andet end Former, Sjælens Modtagelighed for høiere Formaal og tilintetgjør den ikke Nydelsen af selve Literaturens Skatte?"

Han gaaer derefter over til at tale om Skolens Bestemmelse, at meddele Elementerne til den Dannelse, der siden skal træde ud i Livet, og betegner denne dels som den almindelige, hvilken Enhver maa besidde, der vil deeltage i Folkets høieste Formaal, dels som den særegne, der er uundværlig ved enhver speciel Virksomhed i Livet. Grundlaget til den almindelige Dannelse meddeler Skolen; Høiskolen fuldender det Begyndte, giver den almindelige Dannelse sin Fylde og lægger Grundlaget til de særskilte Fag, hvis fuldstændige Udvikling først finder Sted i Livet selv. Men herved har han den Anke at stille mod Skolerne, at der næsten i dem alle meddeles en Masse af løs Viden, der, naar Skolen er endt, lægges hen som unyttigt Skrammel, istedenfor at der „i Skolen Intet skal læres, hvad der er løst, Intet af det, som

*) Det er, som vi strax skulle see, ikke Anvendelsen af et dødt eller et formrigt Sprog, men kun Skolens Behandlingsmaade, Forf. her gjør til Gjenstand for sit Angreb. Afguderiet tæller imidlertid i vore Dage ikke mange Tilhængere; i „de saakaldte Stiløvelser“ erkjender Skolen nu ikke et Formaal, men kun et Middel til at befæste og livliggjøre den af Læsningen fremgaaende Sprogkundskab, Forberedelser, hvorved man hos Disciplen søger at udvikle Evnen til paa egen Haand at hente og nyde Literaturens Skatte.

strax efter maa glemmes, men kun det, som huskes bestandig, fordi det griber ind i noget andet, der er uforgængeligt.“ *) — „Skolen skal, hvad Sprogene angaaer, ikke som det sidste Maal have for Öie at give Lærlingen fortrinlig Færdighed i noget enkelt Sprog, men den skal ved at anvende Sprogvidenskabens Resultater paa en vis Sprogklasse give Lærlingen den tydeligste Forestilling om Sprog overhovedet.“

Kunde det af de nylig anførte Ytringer synes, som om Afhandlingens Forfatter vilde fordømme den stadige Syslen i Skolestuen med et dødt Sprogs Former, hedder det derimod S. 206: „For Ynglingens tilkommende Dannelse er det af særdeles Vigtighed, at der meddeles ham grundig Kundskab om et gammelt Sprogs Elementer, fordi han kun derved kan faae ret Begreb om Sprog overhovedet.“ Han fremhæver nu som et Fortrin de gamle Sprogs Formrigdom, hvorved de blive „sindige og alvorlige“; de ere fortrinlige Dannelsesmidler, fordi de „ved deres kunstige Formation tvinge Forstanden til at trænge ind i Organismen“. Han mener ogsaa hos de Gamle at finde større Rigdom af Benævnelser for de samme

*) Som Fordringen her er udtalt, er den ligesaa uberettiget at opstille som umulig at opfylde. Ganske vist giver den døde Masse ikke Aandslivet nogen sund Næring, og den skal derfor Skolen holde udenfor sit Omraade, men hvor den almindelige Dannelses Grundlag skal meddeles den endnu umodne, uudviklede Barnesjæl, kunne sporadiske Elementer ikke undgaaes, fordi der skal beredes Tænkningen Vei for den kommende Tid i forskellige Retninger, og fordi det, der videnskabelig forstaaet har indre Sammenhæng, af Disciplen endnu kun kan tages som adskilte Enkeltheder, der ikke kunne fastholdes bestandig. Hvor paradox det end lyder, tør man vel sige, at ikke Lidet skal Disciplen lære for at erhverve sig Ret til siden (paa et høiere Stade) at glemme det.

Ting og Begreber, saa vor Forstand bliver nødt til at dvæle ved Forestillingernes utallige Nuancer. De nyere Sprog derimod afsondre og opløse, deres Former staae som usammenhængende, tankeløse Brudstykker af et sønderbrudt Heelt, de bekymre sig hverken om Formernes eller Ordenes oprindelige Betydning, men kaste Alt imellem hinanden. De gamle Sprog have den Fordeel, at de ere døde og derfor lade Betragtningen have Ro; som en afsluttet Organisme give de Granskeren Leilighed til at sønderlemme alle Delene uden at forstyrres af Livet i dem, hvorimod han i de nyere vil træffe Formerne i idel Bevægelse som Følge af Sprogets Liv — de kunne springe fra ham og skjule sig i den øvrige Sprogmasse, netop som han troer bedst at have faaet Hold paa dem. Men bortset fra Sproget med dets „fuldendte Form“ er grundig Kundskab i et gammelt Folks Literatur ogsaa af særdeles Vigtighed for Lærlingens Dannelse paa Grund af „dens Alvor, Dybde, Smagfuldhed, Ynde og Fuldendthed.“

Det maa da ansees for hensigtsmæssigt, hedder det videre S. 210, at begynde Sprogunderviisningen med et gammelt Sprog, men det er ikke Latinen, som hos os er meest skikket dertil, ikke heller det græske Sprog. Skolens Hensigt skal ikke være at rive Ungdommen bort fra Fædrelandet, men at knytte den fast dertil, ved en harmonisk Udvikling at sætte den istand til at føre det Sande og Gode og Skjønne, der i saa høi Grad har aabenbaret sig i Syden, saavidt det er muligt over til Norden. Den almindelige Dannelse som Mennesker kunne vi ikke erholde uden ved Indsigt i den græske Literatur, den særegne som Nordboer ikke uden Indsigt i den nordiske Literatur. Vor Bestræbelse bør derfor gaae ud paa at forene dem begge i vort Væsen. Vil noget

af Nordens Folk forstaae sig selv, maa det forstaae sin Fortid, men til at kjende denne kræves Indsigt i Fortidens Sprog. Grundig Indsigt i dansk Sprog kan ikke vindes uden Kundskab om dets Oprindelse og Udvikling; men ogsaa for at kunne trænge ind i Folkets Historie, for at forstaae dets indre Forfatning, dets Love, de geographiske Benævnelser, Møntindskrifter osv. er det nødvendigt at være hjemme i det oprindelige nordiske Sprog. Skolen faaer da til Opgave at meddele som sit philologiske Grundlag Oldnordisk ved Siden af Latin og Græsk.

Hvorledes skal nu Skolen løse denne Opgave? Afhandlingen giver Svaret: det er ved at meddele Resultaterne af den comparative Sprogforskning. Det, som efter Forf.s Anskuelse vi og Alle behøve, er Indsigt i det græske Sprog og den græske Literatur. „Vor Religion, vor Philosophi, vor hele Kultur maa, som alle dannede Nationers, gaae ud fra og danne sig ved Aandens ypperste Produkter i Syden“ (S. 229). Men vor Eiendommelighed, der bør haandhæves, kræver tillige Kundskab i det oldnordiske Sprog, uden hvilket vor Forfatning, vore Love og Skikke, vort Kulturstandpunkt og vort nuværende Tungemaal ikke lade sig forklare. Disse Yderpunkter kunne nu knyttes sammen ved tvende andre Sprog, mod Vest Latinen, mod Øst Mæsogothisk — det sidste dog kun som et betydningsfuldt Led i Kjæden, uden at der lægges fortrinlig Vægt paa at det kommer med i Skolen; hvad deraf behøves, er kun de simpleste Elementer, det som tjener til at oplyse Sprogsystemet. Spørgsmaalet bliver nu, hvilken Methode der skal anvendes i Skolen for at føre Disciplen til det sproglige Standpunkt, Forf. kræver. Han vil have en Læsebog indrettet, som paa een Gang omfatter Oldnordisk, Latin og Græsk, saa at Sætninger i disse tre Sprog

stedse følge jevnside, derpaa større Stykker af samme Indhold, men udtrykte i hvert af de tre Sprog efter hinanden, endelig tre Læsebøger med Udvalg af de tre Literaturer eller korte Auctorer. Disciplen vil ved en saadan Sammenstilling ud af Sprogene selv have lært at fatte deres Ligheder og Forskjelligheder. Naar Materialier saaledes ere samlede og Forstanden har faaet behørig Modenhed, saa kommer Betragtningen til, og den egentlige Skole i strengere Forstand begynder. Disciplen lærer at skille Form fra Form, erhverver sig en dybere Indsigt i det, der allerede er ham overfladisk bekjendt, han forbinder atter, men efter Regler, med Tænkning og Overlæg. Sprogøvelser (mundtlig og skriftlig Stil) kunne anvendes; Reglerne lærer han efterhaanden ved Övelserne og af Sproglæren, den almindelige, som paa een Gang omfatter Grundlaget til de tre ovennævnte Sprog (mulig ogsaa Møso Gothisk). Sluttelig antyder Forf., hvorledes en saadan Sproglære skulde være indrettet: den skal behandle Bogstavlären og Overgangslovene, Lären om Rod og Endelser og disses Forandringer, Omlyd, Orddannelse; saa følger Bøiningslären, Casusdannelse, Kjønslære; endelig Sætningsläre. Slutningsled er Lären om Ordbetydningen og Etymologi.

Jeg har ovenfor givet en Fremstilling af Gangen i den høitbegavede Forfatters Afhandling, fordi denne (ved Siden af hans anden værdifulde Afhandling i Annalerne for 1844-45: Den nordiske Oldtids Betydning for Nutiden) jevnlig føres frem som et Kildeskrift, naar Talen er om det oldnordiske Sprogs Indførelse i Skolen. Der er i Alt, hvad N. M. Petersen har skrevet om Norden, enten det er Folkeanden

eller Sproget eller Forfædrenes Liv og Daad, han behandler, en Tankefylde, en Begeistring, en Inderlighed, der vækker og vederkvæger *); men paa Skolens Opgave og Forhold har han neppe havt det rigtige Blik. Den Methode, han vil have fulgt ved Fremstillingen af Sprogphænomenerne i Skolen, er en genetisk; ikke blot Ordenes Betydning, men ogsaa den materielle Deel, Lydsammensætninger og Former skulle forfølges fra første Udspring til deres endelige Skikkelse for saaledes at blive mere levende for Discipulens Bevidsthed. Dette er Videnskabsmandens og Sprogphilosophens Standpunkt; anderledes stiller Sagen sig, naar det gjælder Børnet — der gaaer et Hvad forud for et Hvorfor. Vi ville tage et Exempel. Maa ikke Drengen, udbryder Forf. i sin Afh. om Sprogkundskab i Norden S. 228, troe, at det latinske Sprog er blevet forrykt, naar man lærer ham, at Byers og mange Öers Navne staae i Genitiv paa Spørgsmaal hvor, naar de ere sing. num., i Ablativ naar de ere Plur. num. eller tertixæ declin., men at et Appellativ sat efter slige Genitiver endda kan staae i Ablativ. — Men skulde det da være rigtigere ved den første Fremstilling af dette Phænomen at lade Discipulen lære forma locativa Roma-i, Carthagin-i for derpaa at oplyse ham om, at disse Former vil han ikke finde i sin Læsning, men at de kun anføres for at forklare, hvorledes Sprogbrugen er bleven til? Eller skulle vi, for at tage et andet Exempel, den første Gang vi med Drengen gennemgaae de uregelrette Verber efter 3die Conjugation, fremstille for ham Læren om det ubruge-

*) Han har Ret til at sige i Slutningen af sin Afhandling fra 1845: „Hvor meget end Enkeltheder i disse Bemærkninger kunne være forfeilede, vist er det, at de ere udgaaede fra et reent Sind“.

lige EMO, der ligger til Grund for como, demo, promo osv. med Perfectsbøiningen -psi og Betydningen tage, hvoraf siden er fremgaaet Betydningen købe (tage for Penge), der har hævdet sig Perfectsbøiningen -i? Slige Bemærkninger ville ved en grundig Sprogunderviisning komme frem i Skolen, men paa et langt senere Trin, naar først Formerne ere lærte og indøvede, saa Forklaringen kan blive i Sandhed veiledende, ikke vildledende. Overhovedet er det den factiske Fremstilling, der egner sig for Barnets Natur; hertil er det vi tage Hensyn, naar vi indrette den første historiske Underviisning, derfor nøies vi med at fortælle Barnet Eventyrene uden at fordre, at det skal fordybe sig med os i den tilgrundliggende Idee, derfor rulle vi Mythernes brogede Billeder op for det uden strax at anvende Symboliken som Pegepind. Er nu Talen om et dødt Sprog, saa er ogsaa her Skolens første Opgave det Factiske, det Værende, det vil sige Sproget i dets fuldfærdige Skikkelse*); har Disciplen først gjort sig fortrolig med denne, udvikler der sig af sig selv hos ham med den voxende Modenhed en Trang til at faae Svar paa mangt et Hvorfor, og da er Öieblikket kommet til at lade en genetisk Fremstilling træde til for at hjælpe ham at løse Gaaderne.**)

*) Det, der først skal læres, er Sprogets eksisterende Virkelighed. Madvig Bemærkninger i Anl. af den latinske Sproglære, Side 94.

***) Hvad Skolens Virksomhed angaaer, maa der ikke være Tale om at orientere Barnet i hele det Apparat af Kundskaber og Erkjendelser, som det maaskee i den modnere Alder vil komme til at bruge som Orienteringsmidler for sin Dannelse, men Skolen har i Virkeligheden løst sin Opgave da, naar den hos Barnet udvikler Trangen og Evnen til at orientere sig selv. F. Lange Skolen og Livet S. 234.

Det maa sikkert ogsaa betragtes som et pædagogisk Misgreb at ville lade tre i deres factiske Skikkelse saa forskjellige Sprog som Oldnordisk, Latin og Græsk, fra først af optræde og udvikle sig jevnside (baade i Tid og Rum) for Drengens Anskuelse. Han skal samtidig gjøre sig fortrolig med tre fremmede Idiomer. Overalt hvor han end vender sig hen, møde ham ubekjendte Skikkelser, uvante Udtryk og Forestillinger, han vil idelig blande dem sammen, Former og Gloser, Rødder og Endelser af de forskjellige Sprog ville flyde i hinanden, Indtrykket af det Særegne forviskes, og hvad der skulde være en Nydelse (og er det for Linguisten, der har Forudsætningerne, Stoffet inde), nemlig at forfølge Slægtskabet og Nuancerne, forvandler sig for Disciplen til en Lidelse, fordi han snart fornemmer, at det ene Syn, det ene Billede afløser det andet for hans Öie, uden at han er istand til at fastholde dem i deres Eiendommelighed.

Og hvad endelig den almindelige Grammatik for de 3 (eller 4) Sprog angaaer, da vil den i Læreren Studerekammer som Hjælpemiddel til Orientering være af stor Interesse og stor Nytte (hvor nemlig Leiligheder frembyde sig til at gjøre en oplysende Sammenstilling paa de sproglige Enemærker, der ikke ere Disciplen ganske fremmede, skal Læreren benytte dem) — paa Skolebordet og i Drengens Haand er den ligesom hiin trefoldige Læsebog snarere et Middel til Forvirring end til Forklaring.

Fordringen til Skolen og navnlig til den lærde Skole om at optage Oldnordisk ved Siden af sine andre Lærefag er oftere fremsat paany, siden N. M. Petersens Afhandling saa Lyset; for nogle Maaneder siden er et Andragende i denne Retning offent-

liggjort og fremlagt til almindelig Underskrift for at indsendes til Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet. Det er glædeligt at lægge Mærke til, hvorledes Tidsaanden ogsaa hos os fører en frisk Nationalitetens Luftning gennem Landet. hvorledes Sandsen for og Kjærligheden til det os Eiendommelige, det Oprindelige, bliver efterhaanden mere stærk og levende, Trangen større til at øse af vort nordiske Folkelivs Kilder, til at blive fortrolige med Forfædrenes Tanker og Følelser, Tale og Gjerning. Men fordi man glæder sig ved at bemærke dette, følger endnu ikke deraf, at man billiger enhver Maade, hvorpaa denne Sands og denne Trang kan gives Næring. Hvad det ovennævnte Andragende angaaer, opstiller det — for at Sandsen for Modersmaalets Reenhed kan skjærpes og de Værker, hvori Folkets Aand klarest har aabenbaret sig, blive kjendte, forstaaede og elskede — den Fordring, at der skal indrømmes Underviisning i Oldnordisk Plads i den lærde Skole, „da der ellers er Grund til at befrygte, at Ungdommen, som erhverver en grundigere Fordannelse i det Fremmede end i det Hjemlige, vil i den modnere Alder føle sig fremmed for dette og mangle Skjønsonhed til paa rette Maade at tjene Fædrelandets Sag under den nationale Kamp“. Jeg skal her ikke dvæle ved den uden Tvivl ugrundede Frygt for, at Ungdommen ved at vinde Kjendskab til de Sprog, der med historisk Ret træde op som Verdenskulturens Bærere, skulde være udsat for siden at glemme hvad der ligger Hjertet ganske anderledes nær, det Hjemlige, men skal kun see hen til, hvor man vil have Pladsen aabnet for det. Det er ikke N. M. Petersens Forslag, der her optages, thi han vilde principmæssig have det nordiske Oldsprog gjort til Grundlag for Ungdommens Sprogdannelse ved Siden af den lærde Skoles to andre Hovedsprog;

Andragendet gaaer derimod ud paa, at Underviisningen i Oldnordisk føies som et Tillæg til Underviisningen i Modersmaalet og henlægges til 5te, 6te og 7de Classe; de danske Timer forøges da ugentlig med een, der skaffes tilveie ved Indskrækning af Examensfordringerne i nogle af de Fag, som synes at brede sig for stærkt. Altsaa lidt Oldnordisk til i 5te og 6te Classe, paa det Stade, hvor Disciplen har fuldt op at gjøre for at samle Sindet, der idelig fristes til at sprede sig ved Sysselsættelsen med de mange Fag, og hvor Skolen af Hensyn til hans legemlige Udvikling er allermeest ængstelig for at besværliggjøre ham Arbeidet. „Her er ikke Tale om noget nyt Fag“, siges der, „men kun om en Udvidelse af et allerede indført Fag, der hidtil blot har været altfor tarvelig aflagt; her er heller ikke Tale om en Underviisning, der skulde gaae ud paa at danne Disciplene til oldnordiske Philologer i det Smaa“. Men vil da en diletantmæssig Underviisning være frugtbringende i nogen Henseende? Tid dertil vil nok kunne vindes, Afslag vil vel snart blive gjort paa Examensfordringerne i eet eller i enkelte Fag og Skolen derved faae Leilighed til at henlægge 1 ugentlig Time mere til den danske Underviisning; men skulde denne ikke kunne anvendes til langt større Fremme for Disciplens Aandsudvikling netop i Retning af det nordiske Oldtidsliv? Mig forekommer det utvivlsomt, at en mere udbredt Læsning, end hidtil har været mulig, af Sagaer og Eddaen i Oversættelse vilde skaffe ham et langt fyldigere Kjendskab til Forfædrenes Tænkemaade, Forhold og Leveviis, vilde gjennem det Tungemaal, han kjender og elsker, føre ham de store Syner, de plastiske Skikkelser og Livsskildringer ganske anderledes levende for Sjælen og derved virke meget mere beaadende paa ham, end om han skulde begynde med at stave sig frem gjennem et nyt formrigt Sprog.

Thi et nyt Sprog er dog Oldnordisk for den, der af Nordens Tungemaal kun kjender den nuværende „danske Tunge“, og dertil — hvad selv Sprogvidenskabens Mestre have erkjendt og udtalt*) — et baade fra Formernes og Udtrykkenes og Vendingernes Side meget vanskeligt Sprog. Det falder alt Disciplen under den Aandsvirksomhed, som de mange Fag i de nævnte Classer kræve af ham, svært nok at vinde Ro til at fordybe sig (til grundig Tilegnelse) i Phænomenerne af et eller to Sprog; det er da ikke uden Grund, at Skolen bliver heel betænkelig ved at høre, at han skulde have godt af at anvende sine Kræfter til at opdyrke sig endnu eet stenigt Stykke af den philologiske Mark. I 7de Classe derimod, hvor Fagene ere færre, den legemlige Udvikling kommen mere i Ro og Aandsmodenheden til at gribe de sproglige Forhold er større, vil Faget kunne optages uden Skade — endog med Haab om Udbytte, naar der anvendes 2 Timer om Ugen dertil i hvert af de 2 Aar. Skulde Skolen ikke kunne afsee saamegen Tid af sine Classetimer, ligger den Udvei nær, som alt er bleven benyttet ved et Par af Landets Skoler, at stille Sproget ligesom Hebraisk, saa at Veiledning tilbydes de Disciple, der ønske at tilegne sig Elementerne, og den videre Fortsættelse af Studiet forbeholdes Universitetet.

*) Det er et saare vanskeligt Sprog, skriver Rasmus Rask i et Brev fra Reykjavik 1813 (og at hans Ord ikke blot gjælde Sproget, som det nu tales paa Island, viser det Følgende), eftersom det omfatter en saa overordentlig Udstrækning baade i Tid og Rum og har saa mange Talemaader og specielle Benævnelser for Smaating og Indretninger, som ere det gamle Norden og Island egne. Samlede Afhandlinger I. Fortale S. 23.

Efterretninger

om

Herlufsholms lærde Skole og Opdragelsesanstalt

fra Juli 1862 til Juni 1863,

meddeelte af

dens Rector.

Examina.

Afgangsexamen i Aaret 1862. De skriftlige Arbejder udførtes i den fastsatte Orden den 23de, 25de og 26de Juni efter Opgaverne, som Ministeriet havde udsendt. Den mundtlige Deel afholdtes i de sidste Dage af Juni og Begyndelsen af Juli Maaned; i Bedømmelsen deltog Underviisningsinspecteuren, Conferentsraad Dr. Madvig (i skriftlig og mundtlig Latin, Historie, Geographi) og Professor V. Bjerring (i Tydsk og Fransk), endvidere efter Indbydelse følgende Videnskabsmænd her fra Egnen: Pastor Kragerop i Dansk, Pastor Buchholtz i Religion, practiserende Læge D. Bølling i Naturhistorie, Cand. polyt. Godseier J. de Neergaard i Mathematik og Naturlære, Pastor A. Listov i Hebraisk.

Til Iste Deel indstillede sig 10 Disciple af 6te Classe, som alle opflyttedes i 7de Classe.

Til 2den Deel af Prøven stillede sig 6 Disciple, som havde tilbragt to Aar i øverste Classe; 4 af dem erholdt første Charakteer, 2' anden. Deres Navne og Fagcharakterer ville sees af omstaaende Liste.

Afgangsexamens

1ste Deel 1860.

2den Deel 1862.

DE DIMITTEREDES NAVNE.	Tydsk.	Fransk.	Geographi.	Naturhist.	Dansk.	Latin (skriftlig).	Latin (mundtlig).	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geom. Disc.	Naturlære.	Hoved- charakteer.	Hebraisk.
Otto Frederik Bache	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.	Ug.	Mg.	Ug.	Ug.	Mg.	Første Char.	Ug.
Søren Christian Knudtzon . .	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Tg.	Første Char.	—
Frederik Gottschalck Knudtzon	G.	G.	Mg.	Mg.	G.	G.	G.	G.	G.	Tg.	Mg.	G.	Tg.	Anden Char.	—
Anton Georg Imm. Mølmark :	Mg.	G.	Mg.	Ug.	G.	G.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	G.	Mg.	Første Char.	—
Sophus Gudmund Sinding . .	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	G.	Mg.	Første Char.	—
Jacob Nicolai Bened. Garde .	Mg.	G.	Mg.	Mg.	G.	Tg.	Mg.	Mg.	Ug.	G.	Tg.	Tg.	G.	Anden Char.	—

Til de skriftlige Arbejder modtog Skolen følgende Opgaver.

Afgangsexamens 1ste Deel.

Tydsk Stil.

Den berømte tydske Philosoph Leibnitz hændtes der, da han i Slutningen af det 17de Aarhundrede gjorde en Reise i Italien, et meget farligt Eventyr. Han lod sig paa et lidet Skib sætte over fra Venedig til et Punkt af Fastlandet. Under Overfarten opstod der en heftig Storm, der satte Søfolkene i største Angst. Styrmanden, der længe havde iagttaget Leibnitz, meddeelte sine Folk, at Passageren uden Tvivl var en Kjetter. De formodede altsaa, at Himmelen for hans Skyld havde sendt dem Stormen, og da de ikke troede, at han förstod det Italienske, talte de høit med hverandre, om de ikke skulde kaste ham i Havet. Uden at lade mærke nogen Frygt eller Forvirring, trak Leibnitz en Rosenkrands frem af Lommen, med hvilken han, da han skulde reise i et ikke blot ivrig katholsk, men ogsaa meget overtroisk Folks Land, havde forsynet sig, og bad meget andægtig. Da troede Søfolkene, at de havde taget feil i deres Mening om den Fremmede, og afstode fra deres Forsæt at kjøbe Stormens Ophør med hans Død. At en Kjetter, der reiser med et Skib, kan være dette farlig og udsætte det for den guddommelige Vrede, er en Mening, som man endnu i vore Dage kan finde hos italienske Søfolk.

hændes, begegnen. under, während. forsyne, versehen.

Afgangsexamens 2den Deel.

Udarbeidelse i Modersmaalet.

Den hedenske og den christelige Betragtning af Selvmord.

Latinsk Stil.

I det ottende Aar af den peloponnesiske Krig besluttede Brasidas, som af Lakedæmonierne var sendt med en Hær til den Deel

af Thrakien, der grændser til Makedonien, for at drage de der liggende græske Byer over paa deres Side, efterat han havde vundet med det Gode eller indtaget Byerne paa Chalkidike, at angribe Amphipolis, en atheniensisk Colonie, beliggende ved Floden Strymon. Byens Indbyggere vare, som for det meste de øvrige Stæders, deelte i to Partier, af hvilke det ene begunstigede Lakedæmonierne, det andet, som var det største, Athenienserne. De, der vilde, at Forbundet med Athen skulde bevares, sendte Bud til Thukydidens, der commanderede den atheniensiske Flaade ved Thrakiens Kyst og som dengang opholdt sig paa Thasus, og bade ham, at han snarest muligt vilde komme dem til Hjælp. Han seilede strax til Amphipolis med syv Skibe; men Staden havde allerede for hans Ankomst overgivet sig til Brasidas, som for hurtigt at tilendebringe Sagen havde tilbudt meget gunstige Vilkaar. Dog lykkedes det Thukydidens at bevare Staden Eion ved Strymons Munding, hvilken Brasidas havde haabet at bemægtige sig. Athenienserne, betagne af Harme over Tabet af Amphipolis, dømte Thukydidens ufortjent til bestandig Landflygtighed, og han vendte ikke tilbage til Athen før Krigens Ende. Da han saaledes var fjernet fra offentlige Forretninger, besluttede han at bruge sin Tid til at skrive den peloponnesiske Krigs Historie, og med hvor stor Flid, Indsigt og Kunst han har udført dette, er Alle bekjendt. Thi baade de Gamle og de Nyere ere enige i at prise hans Værk, som i Anseelse med Rette sættes ved Siden af Herodots Muser, skjøndt det i sin hele Art er dem meget uligt.

der grændser til, finitimus. vinde med det Gode, conciliare. Chalcidice, (Halvø ved Makedonien og Thrakien). Tabet af udtrykkes bedst ved Participiet af amitto. Anseelse, laus. at sætte ved Siden af, æqvare.

Oversættelse fra Latin.

Cornelius Tacitus in libro quarto historiarum Batavos primis Vespasiani imperii temporibus inter bella civilia Romanorum, Julio Civile duce, a Romanis defecisse et grave bellum commovisse narrat; eius narrationis initium hujusmodi est:

Batavi, donec trans Rhenum habitabant, pars Chattorum, seditione domestica pulsati extrema Gallicæ oræ, vacua cultoribus,

simulque insulam juxta sitam occupaverunt, quam Oceanus a fronte, Rhenus amnis a tergo ac lateribus circumluit; nec opibus Romanis societateque validiorum attriti viros tantum armaque imperio nostro ministrabant. Diu Germanicis bellis exerciti mox in Britannia gloriam auxerant, transmissis illuc cohortibus aliquot, quas vetere instituto nobilissimi popularium regebant. In Batavis illo tempore Julius Paulus et Julius Civilis, regia stirpe, multo ceteros anteibant. Paulum Fonteius Capito falso rebellionis crimine interfecit; Civili catenæ injectæ sunt missusque ad Neronem et a Galba absolutus sub Vitellio rursus discrimen adiit, flagitante supplicium eius exercitu. Inde causæ irarum natæ sunt spesque ex malis nostris; sed Civilis ultra, quam barbaris solitum est, ingenio sollers et Sertorium se aut Hannibalem ferens similioris de honestamento, ne ut hosti sibi obviam iretur, si a populo Romano palam descivisset, Vespasiani amicitiam studiumque partium præterdit; et missæ sane ad eum fuerant Antonii Primi litteræ, quibus avertere accita a Vitellio auxilia et tumultus Germanici specie retentare legiones jubebatur. Eadem Hordeonius Flaccus præsens monuerat, inclinato in Vespasianum animo et reipublicæ cura motus, cui excidium adventare videbatur, si redintegratum bellum esset et *) tot armatorum millia in Italiam irrupissent. Igitur Civilis, occultato interim altiore consilio, juventutem Batavorum ad desciscendum et res novandas impellere coepit odio delectus, quem Vitellius haberi jusserat.

attero, svækker. popularis, Landsmand, Indfødt. F. Cap., romersk Statholder i Nedre Germanien (ø: i den nordlige Deel af Landet imellem Rhinen og det egentlige Gallien). de honestamentum, Vanzir, Mispryd (Legemsfeil). (Sertorius og Hannibal vare eensjiede.) Ant. Pr., Anfører for Vespasians Armee i Italien. retento = retineo. Hord. Fl., romersk Stattholder i Øvre-Germanien.

Arithmetik.

At opløse Ligningerne

$$x \operatorname{tg} a + y \operatorname{tg} b = \operatorname{tg} c,$$

$$x \operatorname{cota} + y \operatorname{cot} b = \operatorname{cot} c$$

*) En i Opgaven indløben Trykfeil rettedes af Skolens Rector.

med Hensyn til x og y , bringe disses Udtryk paa en for Logarithmeregningen bekvem Form, samt beregne

$$x \text{ og } y \text{ for } 1) a = 30^\circ, b = 45^\circ, c = 60^\circ,$$

$$\text{og for } 2) a = 30^\circ 12', b = 45^\circ, c = 59^\circ 48'.$$

Geometri.

Man skal bevise følgende Sætning:

Naar der om en Kugle er omskrevet en Cylinder og en ret Kegel, hvis Sidelinie er lig Grundfladens Diameter, saa er Cylinderens Volumen mellemproportional imellem Kuglens og Keglens Volumen, og Cylinderens hele Overflade mellemproportional imellem Kuglens og hele Keglens Overflade; og derefter skal man undersøge, om ikke samme Sætning gjælder for nogen Kegel af andre Dimensioner end den nævnte.

Aarsprøven 1862 afholdtes efter Schemaet, som det er aftrykt i Indbydelsesskriftet for ifjor; da den var endt, opflyttedes fra 6te Classe 10 af 11 Disciple (een havde ikke stillet sig til Afgangsprøven), fra 5te Classe 12 af 15, fra 4de 17 af 20, fra 3die 16 af 21, fra 2den 9 af 13 (2 gik ud under Examen), fra 1ste 6 af 7 Disciple.

I Februar Maaned blev Halvaarsprøven afholdt. Dens skriftlige Deel (d. 6te, 7de og 9de) bestod af Stile og Udarbejdelser i de samme Fag som de foregaaende Aar; mundtlig (d. 11te til 14de) overhørtes VII Classe i Græsk, Historie og Naturlære, VI i Græsk, Fransk, Naturhistorie, V i Græsk og Geographi, IV i Græsk og Naturhistorie, III i Latin, Fransk, Historie, II i Fransk og Historie, I i Dansk, Tydsk og Historie.

Lærerpersonalet.

I den ledige Post som Adjunct og Viceinspecteur ved Opdragelsesanstalten constitueredes fra indeværende Skoleaars Begyndelse Cand. theol., Lieutenant i Krigsreserven C. F. A. Nielsen.

Under en Permission, som var tilstaaet Adjunct Lund for at underkaste sig den homiletiske og catechetiske Prøve i Kjøbenhavn, besørgedes hans Classetimer og Læsesalsinspection fra 23. August til 23. October af Cand. polit. A. Hertel.

Den constituerede Adjunct Cand. theol. H. A. Damborg har i Februar d. A. erholdt fast Ansættelse her ved Skolen.

Ligesom ifjor slutter Skoleaaret med en ledig Plads i Lærerkredsen, idet Adjunct M. Rosing, hvis gode Gaver og Nidkjærhed som Lærer Skolen har lært at kjende under $3\frac{1}{2}$ Aars Virksomhed, fra 1ste Mai er bleven ansat ved Sorø Academis Skole.

Disciplene.

Efter den offentlige Prøve i 1862 afgik ved Dimission til Universitetet:

O. F. Bache, S. C. Knudtzon, F. G. Knudtzon, A. G. J. Mølmark, S. G. Sinding, J. N. B. Garde.

Fremdeles udgik ved Skoleaarets Slutning:

C. J. R. Kraft (forlod Studeringerne), G. E. V.

Schleisner (til Flensborg Skole), C. V. Petræus (til Slagelse Realskole), L. C. Staun (til en Realskole i Kbhavn), C. R. S. Krøyer (til en Skole i Kbhavn), E. E. Hansen (til Horsens Skole).

Ved Begyndelsen af Skoleaaret 1862-63 havde Herlufsholm sit fulde Elevtal 105 og desuden 7 skolesøgende Disciple (2, Sønner af Embedsmænd ved Stiftelsen, i deres Forældres Huus, 4 i Huset hos Overl. Neergaard, 1 hos Rector). — Efter Paasken udmeldtes 2, O. Larsen (til en Skole i Kjøbenhavn) og E. C. Thayssen. Den 26. April døde en elskværdig lille Discipel, en freidig, aaben og livlig Dreng, Ernst Vilh. Sophus Hecht (Søn af nu afd. Kjøbmand Hecht i Bisserup) af Hjernebetændelse efter kun en Uges Sygeleie; fra 1. Mai udraadte M. Th. N. Hertel (paa Grund af længere Tids Sygelighed) og den skolesøgende Discipel H. S. Wengel (forlod Studeringerne). De ledige Pladser paa Opdragelsesanstalten bleve efterhaanden besatte med M. C. Frijs, F. Halberg, C. V. Prætorius og F. C. S. Stensler.

Skolen tæller for nærværende Tid 107 Disciple (deraf 2 skolesøgende), der her opføres efter den Plads, de indtage i Classerne ifølge Sammentællingen for Mai Maaned. De ifjor optagne ere betegnede med *; Faderens Stand er anført i Parenthes.

Dimittenderne.

1. A. E. Christian Bülow (Godsforvalter B., Einsidelsborg i Fyen).
2. Andreas B. Hall (Provst H., til Frederiksberg og Hvidovre, R. af Db.)
3. Henrik E. Ovesen (Forpagter O. paa Høistrup).

4. Søren C. Kappel (Pastor K. i Nestelsø).
5. Thor G. Heramb (afd. Pastor H. i Errindløv paa Laaland).
6. Hans A. Kierrumgaard (Assessor K., Toldcontrollleur i Kbhavn).
7. P. E. Christian Kaalund (afd. Pastor K. i Søme-
sted paa Laaland).
8. C. Emil Beyer (Pastor B. i Herlufmagle).
9. Axel G. Kemp (afd. Hofkobbersmed K. i Kbhvn.)
10. Oscar R. Lannig (Overlæge L. i Fredericia, R. af
Dbr. og af Æresleg.)
11. Preben Hoskiær (Pastor H. i Kallundborg).
12. Peter Oluf Brøndsted (Justitsraad B., Kbhavn).
13. Jørgen B. Meincke (Justitsraad, Godseier M. paa
Maribo Ladegaard).

VII Classe B.

1. Carl C. J. Boethe Dumreicher (Forvalter D.,
Bregentved).
2. Peder B. Scavenius (Kammerherre S. til Gjør-
lev og Klintholm, Cmd. af Db.)
3. V. F. Sophus M. B. Hennings (Forstraad H. i
Roeskilde).
4. P. Adolph R. B. Gad (Justitsraad G., Byfoged i
Sæby, R. af Db.)
5. Carl C. G. Baastrup (Proprietair B., Norreskov-
gaard).
6. Herman B. T. Münter (Pastor M. i Karrebek).
7. Hans A. Hansen (Procurator H., Sødinggaard i
Fyen).
8. F. Vilhelm Bentzien (afd. Provst B. i Asminderød).

9. Nicolai C. Bartholdy (Procurator B. i Kolding).
10. Vilhelm A. Weldingh (afd. Major W. ved 3die Linie-Infant.-Bat.)

VI. Classe.

1. Simon P. Rasmussen (Provst R., Steenstrup i Fyen).
2. Christian V. Rasmussen (Skolelærer R. i Lide-mark).
3. Jørgen C. Melchior (Skolebestyrer M. i Kbhavn).
4. J. J. Frederik Meyer (Cancelliraad M., Amtsforvalter i Ringkjøbing).
5. Charles G. Brøndsted, Broder til Nr. 12 i VIIA.
6. Peter C. Feddersen (afd. Kammerherre F., Petersgaard).
7. Joseph P. Errboe (Skibscapitain E. paa Ærø; Pleiefader: Consul Petersen i Æroeskjøbing).
8. Jens H. Aagaard (afd. Pastor A. i Skive).
9. Nicolai Nissen (Instrumentmager N. i Kbhavn).
10. F. Vilhelm Bagger (Pastor B. til Brahetrolleborg i Fyen).
11. William B. Petersen (afd. Propr. P. til Laagegaard i Jylland).
12. Ferdinand F. C. Bauditz (Oberstl. B., Command. for 6. Dragonreg. i Itzehoe, R. af Db. og Dbmd.)
13. G. Jørgen H. C. Rosenkrantz (Kammerherre, Baron R., Amtmand i Thisted, R. af Db. og Dbm.)

V. Classe.

1. H. C. Wolfgang Hertel (Pastor H. i Haarsløv).
2. O. Emmerik V. Brasen (Provst B. i Skjelskør, R. af Dbr.)

3. Frederik O. N. Bülow, Broder til Nr. 1 i VIIA.
4. J. Sophus A. Bagger (Propr. B. til Friheden).
5. Christian J. G. Smith (Pastor S., Egense i Fyen).
6. Thorvald J. Møller (afd. Grosserer M. i Kbhavn).
7. Christian B. Scheel (Kammerherre, Grev S., R. af Db. og Dbm., Kbhavn).
8. C. A. Ulysses Lüttichau (afd. Kammerherre, Hofjægermester v. L. til Stamhuset Thiele).
9. Gustav H. V. Feddersen, Broder til Nr. 6 i VI Cl.
10. Christian J. P. Stricker (Capitain S. ved 9de Inf.-Bat. i Rendsborg, R. af Db.)
11. Henry C. Gad, Broder til Nr. 4 i VIIB.
12. J. Bailli Knudtzon (Grosserer K. i Kbhavn).
13. Matthias Andersen (Pastor A. i Nordrup).
14. Hans Steenbuch (Læge S., Holsteinborg).
15. Oscar A. E. Hansen (Colonibestyrer H., Omenak i Grønland).
16. Carl C. F. F. Kuhlman (Districtslæge K. i Skanderborg).
17. Holger F. M. Nagel (Kjøbmand N. i Skjelskør).
18. Carl F. V. Frost (Bataillonschirurg F., Districtslæge i Præstø).

IV. Classe.

1. Johannes J. A. Birch (Slagtermester B. i Kallundborg).
2. Carl H. J. Permin (Godsforvalter P., Bregentved).
- *3. Alfred C. Kaae (Pastor K. i Tikjøb).
4. Carl V. Kraft (afd. Procurator K. i Kbhavn).
- *5. Axel N. J. Huus (Pastor H. i Kjøng).
6. Otto J. B. Scavenius (afd. Hofjægermester S. til Basnæs).

7. Cato S. Hanssen (afd. Raadmand H. i Sonderborg).
8. J. Frederik Lagoni (Agent L. i Faaborg).
9. J. Herman Monrad (Provst M. i Marvede).
10. Johannes V. R. Wissing (Pastor W., Dronninglund i Jylland).
11. Andreas F. C. Beyer, Broder til Nr. 8 i VIIA.
12. Johannes Bloch (Provst Lic. th. B. i Kjerteminde).
13. Axel Holst (Kamrd. H., Toldforvalter i Bandholm).
14. G. William O. R. van Brakle (Præsidentskabssecretair van B. paa St. Thomas).
15. Frederik L. S. Evers (Godsforvalter E. paa Wedellsborg i Fyen).
16. C. Christian S. Henrichsen (Kasserer H. ved Kjøbenhavns Gasværk).
17. Carl C. Schröder (Forpagter S., Frihedsminde paa Laaland).
18. Johannes Rink (Stiffader: Proprietair Müller til Flensborggaard).

Een Discipel af denne Classe, M. Theodor N. Hertel (Broder til Nr. 1 i V. Cl.) er paa Grund af Sygelighed udtraadt fra 1. Mai med Ret til igjen at indtage sin Plads i det nye Skoleaar.

III. Classe.

1. J. Axel V. Ipsen (Apotheker I. i Holbek).
2. Holger Brøndsted, Broder til Nr. 12 i VIIA og Nr. 5 i VI. Cl.
3. Ferdinand L. Giellerup (afd. Pastor G. til Landet og Ryde paa Laaland).
4. Frederik V. H. Perret-Gentil (Huushovmester P.-G., Bregentved).
5. Michael Brøndsted, Broder til Nr. 2.

- [6. O. Frederik R. Kjer (Cancelliraad K., Godsforvalter paa Herlufsholm) i sine Forældres Huus.]
- 7. G. Frederik Gottlieb (Kjøbmand G. i Nestved).
- 8. Johannes Kallenbach (Pastor K. i Mehrn).
- 9. F. William Engholm (afd. Forp. E. paa Saltø).
- 10. Johannes P. Staun (Propr. S., Englerup Mølle).
- *11. Mogens C. Juel-Wind-Frijs (Kammerherre, Greve J-W-F. til Grevskabet Frijsenborg).
- 12. C. Christian Seemann (Justitsraad S., Toldinspecteur i Nyborg, R. af Db.)
- 13. Laurits P. V. Engelbreth (Forpagter E., Nørregaard paa Laaland).
- 14. Andreas J. S. Evers, Broder til Nr. 15 i IV. Cl.

II. Classe.

- 1. Joachim M. Permin, Broder til Nr. 2 i IV. Cl.
- *2. P. Frederik Bayer (Apotheker B. i Kallundborg).
- *3. J. P. Georg Johansen (afd. Pastor J. til Tisted og Binderup i Jylland).
- *4. Alfred H. Andersen (Forvalter A. paa Broxøe).
- 5. Frederik V. Post (Hofjægermester P. til Broxøe, R. af Dbr.)
- 6. Otto J. Bagger, Broder til Nr. 4 i V. Cl.
- 7. Cai D. H. Brandt (afd. Pastor B. til Børglum i Jylland).
- *8. Axel F. J. Prætorius (Kjøbmand P. paa St. Thomas).
- *9. C. Frederik M. Mohr (Procurator M. i Kallundbg.)
- 10. F. Rudolph Warming (Coffardicapitain W. i Helsingør).
- 11. Viggo O. R. Nielsen (Skolelærer N. i Braaby).

12. Gerner S. Wolff (Justitsraad W. til Engelholm, R. af Dbr.)
- *13. Edvard Gjedsted (Capitain G., Postmester i Saxkjøbing, R. af Db.)
14. Flemming F. C. S. Holck-Winterfeldt (Kammerherre Grev H-W. til Rosendal).

I. Classe.

- *1. Peter F. Buchwald (Jægermester B. til Øbjerggaard).
- *2. Frants Halberg (Cancelliraad H., Herredsfoged i Frøs og Kalvslund Herreder i Slesvig).
- *3. Frederik C. S. Stensler (afd. Forpagter S. paa Gisselfeld).
4. J. Louis O. Serène d'Aqueria (Kammerjunker S. d'A., Birkedommer paa Frederiksværk).
- *5. Carl V. Prætorius, Broder til Nr. 8 i II Cl.
- *6. Vilhelm A. C. Kranold (Etatsraad K., Generaldecisor under slesvigske Ministerium, R. og Dbm.)
- [*7. Stephan P. Hansen (Assurancebogholder H. i Nestved) hos Overlærer Neergaard.]

Det aarlige Contingent for en Discipel paa Herlufsholm er 240 Rdl. som Vederlag for Underviisning, Bolig, Kost, Vask, Belysning og Brændsel, i Sygdomstilfælde Lægehjælp og Medicin.

Nye Disciple optages ikke i Skoleaarets Lob. Anmeldelser om Aspiranter til de Pladser, der blive ledige ved Slutningen af Skoleaaret, indsendes til Stif-

- Thrige; Middelalderens Historie til omtrent 1050 efter Bloch og Thrige, Tidsrummet 1789—1830 efter Bloch og Thrige.
- VI Kl. Blochs Lærebog i den nyere Historie S. 112 til 164. Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie S. 1—110.
- V Kl. Thriges Nordens Historie Side 144—207 og 213—228; Blochs Lærebog i den nyere Historie S. 1—114.
- IV Kl. Thriges Nordens Historie S. 59—144. Blochs Middelalderens Historie S. 47—139.
- III Kl. En kort Oversigt over Oldtidens Historie, Kofods fragmentariske Historie til det vestromerske Riges Undergang, Blochs Middelalderens Historie S. 1—46 og Thriges Nordens Historie S. 1—59.
- II Kl. Kofods fragmentariske Historie (ny Udgave, 1865): S. 94—104, 106—114, 125—131, 135—138, Stykket om Calais S. 139 og om Jeanne d'Arc S. 141, 144—157, 159—160, 165—167, 173—176, 183—198, 203, 209—218, 221—238, 243—247, 248, 249—251, 252—253, 261—264.
- I Kl. Danmarks Historie er gennemgaaet 2 Gange med Barfods Ledetraad som Grundlag. Af Kofods fragmentariske Historie er Oldtiden til Kejser Augusts Død læst og repeteret.

Geografi.

- VI Kl. Velschows Geografi.
- V Kl. Samme Bog: Asien fra Tartariet, Africa og America indtil Mexico.

- IV Kl. Samme Bog: Schweiz, Italien, Østerrig, Tyrkiet, Grækenland, den preussiske Stat samt Slutningsbemærkningerne om Europa.
- III Kl. Samme Bog: Europa forfra indtil Schweiz med Forbigaaelse af den preussiske Stat og Tydskland.
- II Kl. Af Rimestads mindre Lærebog: fra Asien indtil Enden.
- I Kl. Samme Bog: Side 1—19, 46—116.

Mathematik.

- VII Kl. A og B. Dimittenderne opgave: Steens Elementær Arithmetik og Elementær Algebra, med de fornødne Tilføjelser og flere Forandringer i Fremstillingen; Mundts Planimetri og Stereometri samt Ramus' Plantrigonometri, med Forbigaaelse af de Afsnit, som ifølge Bekjendtgjørelse af 8de Novbr. 1858 ikke fordres.

VIIB: Ligninger, Logarithmer, Rækker, Rentesregning, periodiske Decimalbrøker og Regler for Tallenes Delelighed efter Diktat, Mundts Plangeometri Side 99—130 samt Ramus' Plantrigonometri.

A har i Aarets Løb udført 36, B 34 Hjemmearbejder, bestaaende i Løsningen af flere saavel arithmetiske som geometr. Opgaver.

- VI Kl. Ligningernes Theori efter Diktat, derhos er Behandlingen af algebraiske Ligninger af 1ste og 2den Grad indøvet ved Exempler, navnlig efter Bergs Samling af matematiske Opga-

- ver. Mundts Geometri Side 76—106. 6 Extemporaludarbejdelser.
- V Kl. Steens Elementær Algebra Side 1—50. Flere herhen hørende Opgaver, navnlig efter Bergs Samling, ere udførte dels paa Klassen, dels hjemme. Mundts Geometri Side 67—83. 11 Extemporaludarbejdelser.
- IV Kl. Steens Elementær Arithmetik: Proportioner, Roduddragning og Ligninger med flere ubekjendte. Mundts Geometri Side 1—67.
- III Kl. Steens Elementær Arithmetik §§ 1—54 og 65—73; de tilsvarende Afsnit af Bergs methodisk ordnede Opgaver.

Regning.

- II Kl. Reguladetri i hele og brudne Tal. Af og til Øvelser i Hovedregning.
- I Kl. De fire Regningsarter i Brøk. Af og til Øvelser i Hovedregning.

Naturlære.

- VII Kl. A og B. Dimittenderne: Naturlærens mekaniske Del efter Ørsteds, den chemiske Del efter Joh. Müllers Lærebog. Jørgensens Astro-nomi. Astrognosien er særlig gennemgaaet og indøvet.

VIIB: Efter samme Lærebøger Læren om Ligevægt, Magnetisme, Gnidningselektricitet og de to første Afsnit af Varmen.

- II og IKl. I en ugentlig Time (for hver Klasse) er der stræbt efter, uden at benytte nogen Bog,

at anskueliggjøre nogle af de almindeligste Naturlove ved simple Forsøg og en letfattelig Forklaring. Saavidt det lod sig gjøre, ere de dagligdags meteorologiske Fænomener forklarede for Disciplene af 2den Klasse.

Naturhistorie.

VI Kl. Lütkens Lærebog i Zoologien Nr. 2.

Vaupells Botanik med Forbigaaelse af Læren om Plantens Sammensætning og Liv, hvoraf det vigtigste paa et tidligere Standpunkt vel er gennemgaaet og læst, men ikke med den Hensigt at skulle gjøres til Gjenstand for en særlig Examination.

V Kl. Efter samme Lærebøger: Fugle, Krybdyr, Padder, Fiske og Insekter med fuldstændig Forvandling; de helkronede og frikronbladede Planter.

IV Kl. Samme Lærebøger: Mennesket, Pattedyrene indtil Rovdyrene og Bløddyrene; de helkronede og frikronbladede Planter.

III Kl. Samme Lærebøger: Leddyrene; Læren om Plantens Form.

II Kl. Af samme Lærebog i Zoologien: fra Hønsene indtil Billerne.

I Kl. Samme Bog: Menneskets Benbygning, Pattedyrene og Fuglene indtil Hønsene.

Stipendierne.

A. Stiftelsens Gratistpladser (fuldstændig Fritagelse for Kontingent) have i dette Skoleaar været tildelte:

1. J. P. G. Johansen, 2. J. H. Bruun, 3. F. L. Giellerup, 4. H. A. Nielsen, 5. V. Holst, 6. A. L. Nielsen, 7. F. E. Kretz, 8. P. Thonning.

B. De Resenske Gratistpladser (fuldstændig Fritagelse for Kontingent):

1. O. G. R. Steenstrup og 2. Th. J. P. F. Plum, begge i Slægt med Biskop Hans Poulsen Resen († 1638), efter hvem disse Pladser bære Navn.

C. Den Rønnenkampske Gratistplads (fuldstændig Fritagelse for Kontingent):

N. C. S. Grauer.

D. Stiftelsens halve Gratistpladser (Kontingentet udredes med 120 Rdl. aarlig):

1. A. H. Andersen, 2. C. C. S. Henrichsen, 3. R. Mühlensteth, 4. H. P. Janssen.

Ansøgninger om Gratistpladser for Disciple i Herlufsholms Skole indgives til Stiftelsens Forstander inden hvert Aars 1ste August.

De to **Meyerske Præmier**, hver paa 30 Rdl., tilkjendtes for Aaret 1868 Disciplene F. A. Willerup og O. S. A. Zoffmann.

Det **grevelig Moltkeske Skolestipendium** for kongl. Embedsmænds Sønner, 4 Portioner paa 25 Rdl. halv-aarlig, uddeltes i Decembertermin 1868 ligesom i indeværende Junitermin til Disciplene J. P. G. Johan-

sen, C. S. Andersen, J. N. Paludan-Müller og P. J. F. Kaarsberg.

Det **grevelig Moltkeske Universitetsstipendium** for kgl. Embedsmænds Sønner (100 Rdl. halvårlig, delt i to eller tre Portioner) blev for Decembertermin 1868 som og for Junitermin d. A. oppebaaret af Stud. jur. C. S. Hanssen, Stud. theol. M. Th. N. Hertel og Stud. theol. A. N. J. Huus.

Rejsestipendiets Fond, opsamlet af ubenyttede Portioner af ovennævnte Universitetsstipendium og frugtbargjort i Ringsted Sparekasse, beløb sig den 11te November 1868 til 191 Rdl. 73 Sk.

De videnskabelige Samlinger.

I den **naturhistoriske Samling** ere iaar indlemmede følgende af Konservator Conradsen istandsatte Fugle, som henhøre til og afslutte den Bonnezske Gave (se Skolens Indbydskr. for 1867 S. 147):

Vultur cinereus, Aquila haliaetus, Falco nævius, islandicus, ater, brachydactylus, Strix Bubo, flammea, Ardea stellaris, nycticorax, Anas ferina og clypeata.

Ved Ombytning af Doubletter er Samlingen kommen i Besiddelse af:

Falco lagopus, apivorus, milvus, peregrinus, Corvus corone, Pyrrhula vulgaris, Anas fuligula, glacialis, clangula og Podiceps cristatus.

Til den **fysiske Samling** er i Skoleaaret 1868—69 anskaffet: to Induktionsapparater af forskjellig Konstruktion, en Stikhævert af Glas, en Glaseylinder og ti Bægerglas samt nogle Stykker Værktøj.

Til Brug ved **Tegneundervisningen** er i Vinter anskaffet en Samling Gibsafstøbninger (30 Stykker) af antike arkitektoniske Ornamenter, hvortil efter velvil- lig Indrømmelse Konstakademiets Former ere blevne benyttede.

Bibliotheket er siden Juni Maaned f. A. førøget med følgende Bøger og literære Hjælpemidler; de med † mærkede ere tilsendte Skolen fra Ministeriet; * betegner Gaver, der skyldes Privates Velvillie.

Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. 1868. 1—4. 1869. 1.

† Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. IV, 3. 4to.

† Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek. Udg. af Chr. Bruun. 3.

Abrahamson, F., Verner H. Fr. Abrahamson Læssøe. 1869. Archiv, Historisk, udg. af J. H. Petersen og F. C. Granzow. I, 1—5.

Det Arnamagnæanske Haandskrift Nr. 24, 4to. (Valdemars sæll. Lovs første Femtedel i fotolitografisk Aftryk). 1869. Arrhenius, J., Om Husdyrenes Fodring i Misvæxtaar. Kristiania. 1868.

* Bang, J. P., Historiens vigtigste Begivenheder, fragmentarisk fremstillede. 1868.

Bauer, R. W., Calender for Aarene fra 601 til 2200 e. Chr. 1—2. 1868.

Becker's Verdenshistorie, 17de Bind. Tyve Aars Historie (1848—67) af E. Arnd. Ovs. af N. Bache. 1—2.

Behm, E., Geographisches Jahrbuch. II B. 1868.

Bidrag til den oehlenschlägerske Literaturs Historie. I.

Bloch, Emil, Hollandske Kunstnere. 1869.

Blunt, J. J., Kortfattet Skildring af Reformationen i England. Ovs. af J. Vahl. 3—4.

Boetticher, K., 45 Kupfertafeln zu Tektonik d. Hellenen. Fol. Böhringer, Fr., Die Kirche Christi und ihre Zeugen. I B. 2 Abth. 1.

Brauneiser, H. H., St. Johannes Evangelistens første alm. Brev. 20 Betragtninger. 1868.

M. Tullii Ciceronis De finibus bonorum et malorum libri quinque. J. N. Madvig recensuit et enarravit. Ed. altera emend. 1869.

- Geheimconferentsraad Jonas Collin. Biographisk Skizze, aftr. af Tidsskrift for Landoeconomie. 1861.
- Danmarks gamle Folkeviser. Udg. af Sv. Grundtvig. IV, 1. 1869.
- Danske Magazin. Fjerde Række. II, 3. 4to.
- Baron Eggers, H., Erindringer fra Mexico. 1869.
- *Erslev, Ed., Om de geografiske Navne hos os, et Ord til vore Lærere og Redaktører. Stockholm. 1868.
- Erslew, Th. H., Supplement til „Alm. Forfatterlexicon“. 16 H. 1868.
- Falsteriana. Ved Chr. Bruun. 1869.
- Faye, A., Carl XII i Norge. Kristiania 1868.
- Folkevennen. Udg. af Selskabet til Folkeoplysningens Fremme. Kristiania XVII, 1—6. XVIII, 1—2.
- For Ide og Virkelighed, et Tidsskrift. 1—4.
- For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift, udgivet af H. P. Holst. 1868 1—6. 1869 1—6.
- *Fortegnelse over de Studerende, som i Aaret 1843 have taget examen artium ved Kjøbenhavns Universitet og ved Sorø Academi. 1868.
- †Fortegnelse over de 204 Studerende, der i Aaret 1868 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet.
- Fra alle Lande. Udg. af J. U. A. Holm. VIII, 1—6. 1869 1—5.
- Franske Læsestykker (for de lærde Skolers øverste Classer). Udg. af Sick. II. 1868.
- Fries, Th. M., Bilder ur växtverlden, populäre föredrag. Stockholm 1868.
- *„Fædrelandet“. Udg. af F. Gjørdwad og P. Carl Ploug. 1866—68.
- Gibbon, Edw., The history of the decline and fall of the Roman empire. Leipzig 1821. I—XII.
- Gjellerup, S. M., Biskop Jens Dinesen Jersin. 1.
- Gozzi, Carlo, Dramatiske Eventyr, fra det Italienske ved S. Meisling. 1821.
- Italienske Maske-Comoedier, ovs. af S. Meisling. Kbh. 1825.
- Grimm, J. u. W., Deutsches Wörterbuch. Fortges. v. R. Hildebrand u. K. Weigand. IV, 2 Abth. 1. V, 8.
- Grundtvig, N. F. S., Den christelige Børnelærdom. 1868.
- Hammerich, Fr., Den kristne Kirkes Historie. I. Oldkirken 1—3.
- Hammerich, M., Smaaskrifter om Cultur og Underviisning. 1.
- †Hansen, Th., Kirkehistorie fra Roms Katakomber. 1868.
- Hauch, C., Afhandlinger og æsthetiske Betragtninger. (Ny Række). 1869.
- L. Holbergs Kirkehistorie. Udg. af F. L. Liebenberg. II.
- Holmboe, C. A., Bibelsk Real-Ordbog. Christiania 1868.
- Homers Odyssee, V—VIII. Ved F. C. L. Trojel, med et Forord af Dr. Tregder. 1868.
- †Indbydelsesskrifter til Examina i de danske Skoler 1868, i Reykjavik 1867.
- †Indbydelsesskrifter til Examina i de svenske Skoler 1868.
- †Indbydelsesskrifter til Examina i de norske Skoler 1868.

- Jahn, Otto. Aus der Alterthumswissenschaft. Populäre Aufsätze. 1868.
- Jahrbücher für classische Philologie. Herausg. von A. Fleckeisen. V Supplb. 2.
— Neue, für Philologie und Pädagogik. 1868 5—12. 1869 1—4.
- Jeppé, Fr., Die Transvaal'sche od. Süd-Afrikanische Republik. 1868. 4to.
- Keyser, R., Samlede Afhandlinger. 2—3.
- Kiempebog, Den danske, en Sangkrønike. Udg. af Fr. Barfod. I. 1860.
- Kinch, J., Ribe Bys Historie og Beskrivelse indtil Reformationen. 2. 3.
- Kirketidende, Dansk. 1868 26—52. 1869 1—25.
- Kjær, C. A., Udsigt over Forandringerne i Slesvigske Rets-tilstande og Forhold. 1864—67. Ribe 1868.
- Krarup-Hansen, C. J. L., Insekternes, Flagermusenes og Fuglenes Flugt. 1869.
- Krarup Vilstrup, Lærebog i Palæstinas Geografi. 1868.
- Kugler, Fr., Geschichte der Baukunst. Beendigt v. J. Burckhardt u. W. Lübke. IV, 3—4.
- *Langgaard, Th. J. H., Diccionario de medicina domestica e popular. 1—3. 1865.
- Lassen, Chr., Die Altpersischen Keil-Inschriften von Persepolis. 1836.
- Lauritsen, J., Fyens Stifts patriotiske Selskabs Historie. 1868.
- Lindeman, M., Die arktische Fischerei der deutschen Seestädte 1620—1868. 4to.
- Linnstrøm, Hj., Svenskt boklexicon. Åren 1830—65. 3—4.
- †Liste over de Studerende, som i Aaret 1868 have taget den philosophiske Examen.
- Listov, Chr., Latinsk Elementarbog. 1868.
- *T. Livii Historiarum Romanarum præfatio; libri VI—X. Med Oplysninger til Skolebrug af Chr. Listov. Andet Hefte 1868.
- T. Livii Patavini Rerum Romanarum ab urbe condita decas prima. Med anmærkninger af A. F. Wimmercranz. I. Upsala 1848.
- Ljunggren, G., Tegnér og Oehlenschläger. Inbjudn. til Lunds Universitets 300års fest 1868.
- Maanedsskrift, Dansk. Anden Række. 1868. II, 1—6.
- Molières Lystspil, ovs. af B. Arnesen Kall. 1—4.
- Munck, V., Om Fattigdommen i Kjøbenhavn. 2det Opl. 1869.
- Mørk Hansen, M., Sønderjydernes Kamp for Modersmaalet. (Folkelæsning 16).
- Naturvidenskabelig Læsning. Kristiania 1868. (Tillæg til Folkevennen).
- Nestors russiske Krønike. ovs. og forkl. af C. W. Smith. 1869.
- Nicolovius, Folklifvet i Skytts Härad i Skåne wid början af detta årh. 1868.
- Nielsen, R., Religionsphilosophie. 1869.
- Nissen, H. Skolevæsenets Ordning i Massachusetts. Christiania 1868.

- Norden. Et Maanedsskrift, udg. af J. Lieblein. V, 6.
 Overbeck, J., Geschichte der griechischen Plastik. 1—2. 1857—58.
 Oversigt over det kgl. Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder. 1868 3—4. 1869 1.
 Overskou, Th., Af mit Liv og min Tid. (1798—1830). 1868.
 Palmer, C., Evangelisk Pædagogik. Ovs. af J. R. Stockholm. 1868.
 *Paludan-Müller, J., Om Guds Ord. Et kirkeligt Leilighedsskrift. 1869.
 †Panum, P. L., Det medicinske Studiums og Examensvæsens Reform ved Københavns Universitet. 1868.
 †Panum, P. L., Orienterende Bidrag til Diskussionen om det medicinske Studiums og Examensvæsens Reform ved Københavns Universitet. 1868.
 Pauli første Brev til Corinthierne, ovs. og forkl. af C. Thor-kilsen. 1869.
 Payer, J., Die südlichen Ortleralpen. 1869. 4to.
 Petermann, A., Geogr. Mittheilungen. 1868 7—12. 1869 1—5. 4to.
 Platons Theaitetos, oversat og oplyst af B. T. og F. C. B. Dahl. 1869.
 Rasmussen, O. F. C., Optegnelser om Gisselfeld. 1868.
 Reimer, A., Udvalgte Stykker af Danmarks Historie. 1869.
 Revue des deux mondes. 1868 Juli—Decbr. 1869 Jan.—Juni.
 Riant, Paul, Skandinavernes Reiser til Palæstina under Kors-togene. 7 H.
 Richardt, F., og Secher, C. E., Prospector af danske Herregaarde. XX, 2—4.
 Rietz, J. E., Svenskt dialekt-lexicon. I—II. 1867. 4to.
 Rohlf's, Gerhard, Reise durch Nord-Afrika 1865—67. I. 1868. 4to.
 Rørdam, H., Københavns Universitets Historie fra 1537—1621. I, 2.
 — , H. F., Klavs Christoffersen Lyskanders Levned, samt hans Bog om Danske Skribenter. 1868.
 — , T. S., den kristelige Lære, fremstillet i Sammenhæng. 1868.
 Samfundet. Et Maanedsskrift. Udg. af Fr. Krebs. II, 2—6.
 Samling af Love og Anordninger m. v. 1865—69. 4de—5te H.
 Samlinger, Danske, for Historie og Topographie, Personal- og Literaturhistorie. Udg. af C. Bruun, O. Nielsen og A. Petersen. III, 4. IV, 1—3.
 — Det norske Oldskriftsselskabs. XII.
 — til jydsk Historie og Topografi. II, 3.
 — til Fyens Historie og Topographie. V, 1—2.
 — Ny kirkehistoriske. IV, 4. V, 1.
 Schebel, E., De danske Helgene. 1869.
 Schiern, F., Kongeriget Skotlands endelige Forening med Kongeriget England. (Indbydelsesskrift til Universitetsfest) 1867. 4to.
 Schwarz, K., Den nyeste Theologies Historie i kort Fremstilling. Oversat. 1869.

- W. Shakspeare's Dramatiske Værker ovs. af E. Lembcke. 14—16.
- † Stage, G. G., Undersøgelser angaaende Barsel-feberen i Danmark udenfor Kjøbenhavn. 1863.
- † Statistiske Meddelelser, udg. af det statistiske Bureau. 7de og 8de B. 1868.
- † Statistisk Tabelværk. Tredie Række. 8de og 9de Bd. 1867. 10de og 11te Bd. 1868. 4to.
- Cornelii Taciti Agricola. Udg. til Skolebrug af W. A. Bloch. 2 Udg. 1869.
- Die Annalen des Tacitus. Schulausgabe von A. A. Draeger. 1868.
- Teuffel, W. S., Geschichte der römischen Literatur. 1—2. 1868.
- Thiele, J. M., Breve fra England og Skotland 1836. Kjøbenhavn 1837.
- Thomsen, C., Græsk Ordføjningslære til Skolebrug. 1869.
- Tidsskrift, Botanisk ved P. Heiberg. III, 1.
- Dansk for Kirke og Folkeliv osv. 1869 1—12.
- for Mathematik. Anden Række. IV, 5—12. V, 1—6.
- for Philologi og Pædagogik. VIII, 1—2.
- for Physik og Chemi. VII, 4—12.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. Tredie Række. V, 3—4. Fjerde Række I, 1—3.
- Historisk. Redig. af E. Holm. Tredie Række. VI, 3. Fjerde Række. I, 1.
- Nordisk, för politik osv. Juni 1868—Maj 1869. Tillägsblad 1868 4—8. 1869 1—3.
- Nyt, for udenlandsk theol. Literatur. 1868 1—4. 1869 1.
- Pædagogisk, utgifven af L. A. Aulin. 1868 3—6. 1869 1—4 og Supplh.
- Svenskt literatur-. Utg. af C. Nyblom 1868 5—8; af H. Forsell 1869 1—2.
- Theologisk, for den evangelisk lutherske Kirke i Norge. X, 3—4.
- † Toft, L. F., Om Ulceration og Perforation af Processus vermiformis. 1868.
- Tychsen, C., Mekanikens Grundsætninger og dens Anvendelser. Efter Delaunay. 11—12.
- Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter. Udg. af J. Listov. 1—2.
- Ugeblad for den danske Folkekirke 1868. 28—52.
- Tillæg til Ole Vig's Sange og Rim for det norske Folk. Ved H. Lassen.
- Welhaven, J. S., Samlede Skrifter 5. 7—8.
- † Westergaard, N. L., Bidrag til de indiske Lande Malavas og Kanyakubjas Historie. (Indbydelsesskrift til Universitetsfest) 1868. 4to.
- † Wiinstedt, W., Bidrag til Læren om den scarlatinøse Albuminuri. 1868.
- † Wimmer, L. F. A., Navneordenes Bøjning i ældre Dansk. 1868.

Af Prof. T. Beckers smukke biografiske Værk „Herluf Trolle og Birgitte Gøie“ uddeltes ved Juletid i Henhold til Bestemmelsen (se Indbydskr. for 1868 S. 49) 7 Exemplarer til Disciplene i VII Kl. B.

Disciplenes Morskabsbibliothek, der tæller omtrent 1350 Bind og bestyres af Adjunkt Lund, er i Skoleaaret 1868—69 forøget eller delvis fornyet med henved 70 Bind.

Skolens Examina

agtes iaar afholdte i følgende Orden.

I. Den skriftlige Del.

AFGANGSPRØVEN.

AARSPRØVEN.

Onsdag den 23de Juni.

Kl.

Kl.

8—12 Dansk Udarbejdelse (fri Opgave).

8—12 VIIB Dansk Udarbejdelse II.

4—8 Oversættelse fra Latin.

4—8 VIIB Oversætt. fra Latin.

Torsdag den 24de Juni.

8—12 VI, V Dansk Udarb.

8—11 IV, III, II, I Latinsk Stil.

3—7 VIIB Geom. Udarb.

3—6 VI, V Overs. fra Latin.

3—7 III, II, I Tegning.

Fredag den 25de Juni.

8—12 Latinsk Stil.

8—12 VIIB Latinsk Stil.

IV, III, II, I Dansk Udarbejdelse.

4—8 Arithmetisk Udarbejdelse.

3—7 VI Mathem. Udarb.

3—6 V Latinsk Stil.

II Regning.

Løvedag den 26de Juni.

Kl.	Kl.
8—12 Geometrisk Udarbejdelse.	8—12 VIIB, V Arith. Udarb. 8—11 VI Latinsk Stil. III Tydsk Stil. I Regning.
4—8 Dansk Udarbejdelse (bunden Opgave).	4—8 VIIB Dansk Udarbejdelse I. 3—6 IV, III Math. Udarb. II Fransk Stil.

II. Mundtlig Afgang- og Aarsprøve.

Torsdag den 8de Juli.

8 IV Græsk H.	3 VI Latin A.
9 V Matematik M.	4 II Religion Ld.
9 III Geografi D.	5 I Geografi Ngd.

Fredag den 9de Juli.

9 VIIB Naturlære M.	3 IV Historie D.
9 V Fransk Ld.	4 III Matematik L.

Løvedag den 10de Juli.

8 VI Græsk A.	3 IV Religion Ld.
9 I Latin S.	4 V Græsk Lst.
11 VIIB Hebraisk Ngd.	

Mandag den 12te Juli.

8 VI*) Naturhistorie Ngd.	3 IV Tydsk Th.
9 V Latin K.	4 VIIB Geometri M.
9 III Historie D.	4 II Latin S.

*) Til Prøven i de fem Fag, der afsluttes i VI Klasse, indstille sig iaar her ved Skolen:

Tirsdag den 13de Juli.

Kl.	Kl.
8 VI Geografi D.	3 IV Fransk Th.
9 DIMa*) Latin Lst.	4 DIMa Geometri M.
9 DIMb*) Geometri M.	4 DIMb Latin Lst.
	5 I Naturhistorie Ngd.

Onsdag den 14de Juli.

8 VI Fransk Ld.	4 DIMa Naturlære M.
9 DIMa Græsk K.	4 DIMb Græsk K.
9 DIMb Naturlære M.	4 V Historie D.
9 II Geografi Ngd.	4 III Tydsk H.

Torsdag den 15de Juli.

8 DIM Historie D.	4 VIIB Latin Lst.
8 VI Religion Th.	4 II Dansk H.
8 IV Matematik L.	5 I Historie S.

Fredag den 16de Juli.

Kl. 8 DIM Arithmetik M.
8 VI Tydsk H.
9 V Geografi D.
9 III Naturhistorie Ngd.
Kl. 5½ Sang.

Lørdag den 17de Juli.

8 IV Naturhistorie Ngd.	4 VIIB Arithmetik M.
9 III Latin K.	4 V Nordisk Myth. H.
	4 II Fransk Ld.

Seminarist J. V. Malling, Lærer ved Veterslev Skole, født den 5. April 1846, og

Seminarist N. Christophersen, Lærer ved Aasøby Skole, født den 7. April 1839.

*) a Nr. 1, 3, 5 osv.; b Nr. 2, 4, 6, 8.

Mandag den 19de Juli.

8 VI Matematik M.	4 II Historie A.
9 VIIB Historie D.	4 I Dansk Th.
9 V Naturhistorie Ngd.	6 DIM Hebraisk Ngd.
9 III Religion Ld.	

Tirsdag den 20de Juli.

8 IV Latin A.	3 VI Historie D.
9 V Religion Th.	4 VIIB Græsk K.
9 III Dansk S.	

Onsdag den 21de Juli.

Kl. 8 IV Geografi D.
8 I Religion Ld.
9 V Tydsk H.
9 II Naturhistorie Ngd.
10 III Fransk Th.

Torsdagen den 22de Juli Kl. 4 Eftermiddag bekendtgjøres Udfaldet af Censuren for samtlige Klasser, hvorefter **Sommerferien** tager sin Begyndelse.

Søndag den 22de August Kl. 8 Aften maae Disciplene atter være samlede paa Herlufsholm. Mandag den 23de til sædvanlig Tid begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes Disciplenes Forældre og Værger saavel som Enhver, der interesserer sig for Skolen og dens Gjerning.

Chr. Listov.
